

Armoede is uitsluiting

Voor de leerkrachten

Je wordt geboren en op dat moment zijn er al veel dingen voor jou bepaald: je nationaliteit, je naam, je familie. Ook of je wieg in een rijke of arme familie staat wordt voor jou bepaald. Daar kun je zelf helemaal niets aan veranderen.

Als je ouders zelf in armoede zijn geboren, is de kans groot dat jij ook in armoede wordt geboren. Kansarmoede noemen we dat en dat betekent geboren worden met minder kansen waardoor er een achterstand is op het zelfde moment op verschillende terreinen zoals inkomen, opleiding en vorming, huisvesting, welzijn en gezondheid, vrijetijdsbesteding en cultuur, politieke en maatschappelijke participatie

Armoede is dus veel meer dan een gebrek aan geld. Het betekent vooral sociale uitsluiting. Denk maar aan gebrekkige toegang tot een goed huis, onderwijs, werk en gezondheid. Mensen die in armoede leven hebben meestal ook een kortere levensverwachting.

In Vlaanderen leeft één op tien mensen met een risico op armoede. Dat betekent dat u er rekening moet houden dat ook onder uw leerlingen armoede aanwezig is. De kans is echter groot dat ze dit zo gewoon zijn dat ze zich niet realiseren dat je bv. ook elektriciteit kunt hebben zonder budgetmeter.

Deze lessen zijn bedoeld om de leerlingen bewust te laten worden van de armoede, niet ver weg maar vooral de armoede dicht bij ons in Vlaanderen. De leerlingen leren de oorzaken kennen die het risico op armoede vergroten en kunnen dat uitleggen aan de hand van 'de kringloop van de armoede'. Het zou prachtig zijn als zij ook organisaties kunnen ontmoeten die strijden tegen armoede.

Tot slot horen de leerlingen de oproep uit de Bijbel om te zorgen voor de armen en beseffen ze dat de christelijke gemeente een bijzonder en mooi antwoord biedt aan de uitsluiting die door armoede wordt veroorzaakt. Want in de gemeente van God hoort iedereen erbij!

Armoede is uitsluiting

Doelstellingen

1. De leerlingen beseffen dat armoede vooral sociale uitsluiting betekent.
2. De leerlingen kunnen aangeven waarom een christelijke gemeente een bijzonder mooi antwoord is op de uitsluiting die door armoede wordt veroorzaakt.
3. De leerlingen kennen de betekenis van de termen 'kansarmoede' en 'de vierde wereld'.
4. De leerlingen kunnen de oorzaak van de armoede uitleggen aan de hand van 'de kringloop van armoede'.
5. De leerlingen beschrijven het werk dat armoedeorganisaties bij hen in de buurt doen.
6. De leerlingen verwoorden wat de Bijbel over armoede zegt.

Armoede is uitsluiting

1. Wie is arm?

Ben je arm als je
niet de laatste nieuwe Iphone kunt kopen?
Ben je arm als je
niet het juiste merk schoenen kunt kopen?
Ben je arm als je
zelf moet werken om uit te kunnen gaan?
Ben je arm als je
niet mee kunt op GWP omdat je het niet kunt betalen?

Schrijf hier wat je zelf denkt.

1. Je bent arm als je _____

2. Wat denk je bij het spreekwoord: Geld maakt niet gelukkig?

3. Zoek spreekwoorden op (woordenboek of internet) die de term 'armoede', 'arm', 'geld' of 'rijk' bevatten. In totaal zorg je dat je 5 spreekwoorden hebt. Je noteert het spreekwoord en ook de uitleg.

2. Arm Vlaanderen

Kinderen zijn altijd de dupe van onrecht. Zo is dat ook met armoede. Op 20 juni 2013 zond Panorama de reportage 'Arm Vlaanderen' uit. In deze reportage van Phara de Aguirre en Jeremy De Ryckere toont men de werkelijkheid achter de armoedecijfers. Vijf gezinnen met kinderen vertellen hoe ze creatief zijn met weinig, blij zijn met wat ze krijgen, maar ook dromen van wat niet kan : op reis gaan, lid worden van een

voetbalclub, een eigen kamer, een computer. Ouders vertellen hoe ze worstelen met schaamte en schuldgevoelens en hoe ze hopen dat hun kinderen het beter zullen hebben.

'Panorama', het actualiteitenmagazine van de openbare omroep VRT, won in 2013 o.a. met deze documentaire de Prijs voor Mensenrechten.

Phara de Aguirre is afkomstig uit Aalst en wie Aalst kent zal dan ook veel herkennen. Wie herkent Keizer Kamiel in de reportage? Voor welke organisatie zet hij zich in?

Keizer Kamiel is de drijvende kracht achter VZW _____

Je vindt de reportage via onderstaande link:

<http://www.deredactie.be/permalink/2.28728?video=1.1659174>

We kijken naar (een deel van) de documentaire. Totale duur 52 minuten.

Nadat je de reportage hebt gezien bespreken we deze vragen:

1. Wat blijft je bij? Wat heeft jou getroffen?

2. Hoe beleven de kinderen hun armoede? Welke gevoelens herken je?

3. Hoe beleven de ouders hun armoede?

4. Geef voorbeelden van ervaringen van deze mensen binnen de verschillende domeinen van armoede (wonen, gezondheid, sportclubs etc.)

5. Vind je de mensen in de documentaire pessimistisch of positief?

3. Sociale Uitsluiting

Heb je een rode draad ontdekt in al die verschillende verhalen?
Armoede is een optelsom van verschillende problemen. Het is een web (netwerk, verwevenheid) waar je niet zomaar uit kunt ontsnappen. De rode draad is telkens 'uitsluiting'.

Je hoort er niet bij,
want je hebt geen geld voor de voetbal.
Je hoort er niet bij,
want je kunt geen vrienden thuis uitnodigen.
Je hoort er niet bij, want....

Armoede betekent vooral uitsluiting.

Het feit dat de toegang tot iemands rechten geblokkeerd is, noemen we "structurele uitsluiting". Maar minstens zo zwaar is de confrontatie met sociale uitsluiting: de dagelijkse realiteit dat men op je neerkijkt, dat mensen weigeren om je als gelijkwaardig te zien en te behandelen, om je een plaats te geven, voor je op te komen: de ervaring dat je niet mag zijn wie je bent.

Die structurele en sociale uitsluiting is niet zonder gevolgen. Dat mensen geen (goede) woning hebben, geen werk, is het zichtbare deel van armoede. Soms noemt men dat het materiële of de buitenkant.

Maar de binnenkant, de manier waarop mensen armoede beleven, is vaak nog veel pijnlijker om te dragen. Het is de ervaring van schaamte, stress, het gevoel gefaald te hebben, eenzaam zijn en zich onzeker en nutteloos voelen, maar ook van wantrouwen en angst.

*"Het is de angst om wat er in ons gezin kan gebeuren.
Het wantrouwen dat we hebben bij de hulpverlening omdat we het gevoel hebben dat er boven onze hoofden beslissingen genomen worden en de angst om zelf geen controle meer te hebben en gecontroleerd te worden. Een gevoel van steeds in het oog gehouden te worden. Zeker wanneer er andere hulpverleners over de vloer komen. Je voelt je niet op je gemak en constant bekeken. Je bent kwaad en je wil respectvol behandeld worden. Die gevoelens blijven ons altijd achtervolgen en zullen we altijd met ons meedragen".*

Uitsluiting bedreigt steeds meer groepen mensen. Armoede wordt steeds diverser en ook gekleurder. Heel wat alleenstaande ouders, laaggeschoolden, etnischculturele minderheden, mensen zonder papieren, dak- en thuislozen en andere groepen bevinden zich in een heel kwetsbare positie.

Armoede en uitsluiting treft dus steeds meer mensen, maar het raakt sommigen nog harder dan anderen. Hoe meer uitsluiting je ervaart op verschillende levensdomeinen en hoe langer het duurt, hoe kwetsbaarder en armer je bent. Wie heel zijn leven of zelfs van generatie op generatie deze uitsluiting (sociaal en structureel) ervaart, draagt dan ook onvermijdelijk de kwetsuren hiervan.

Wat een groot verschil met de verhalen uit de eerste christengemeenten! In Handelingen 2:

Handelingen 2

41 Veel mensen geloofden Petrus en lieten zich dopen. Er kwamen die dag ongeveer drieduizend gelovigen bij. 42 Alle gelovigen gingen met elkaar om als mensen van één familie. Ze kregen van de apostelen uitleg over Jezus. En ze kwamen steeds bij elkaar om te bidden en om met elkaar het brood te delen. 43 De apostelen deden veel wonderen, en iedereen was diep onder de indruk. 44 Alle gelovigen kwamen steeds bij elkaar. Ze deelden alles wat ze hadden. 45 Ze verkochten hun bezittingen, en het geld gaven ze aan iedereen die het nodig had. 46 Elke dag kwamen ze naar de tempel om samen te zijn. Bij elkaar thuis deelden ze het brood. Vol vreugde aten ze samen, en iedereen was even belangrijk. 47 Ze eerden God, en het hele volk had veel waardering voor hen.

Veel mensen in armoede benadrukken het belang van "gewoon mens te mogen zijn". In een christelijke kerk of gemeente kan je zijn wie je bent en horen we allemaal bij elkaar: arm of rijk, jong of oud, man of vrouw.

4. Kansarmoede en de 4de Wereld

Je wordt geboren en op dat moment zijn er al veel dingen voor jou bepaald: je nationaliteit, je naam, je familie. Ook of je wieg in een rijke of arme familie staat wordt voor jou bepaald. Daar kun je zelf helemaal niets aan veranderen.

Als je ouders zelf in armoede zijn geboren, is de kans groot dat jij ook in armoede wordt geboren. Kansarmoede noemen we dat en dat betekent geboren worden met minder kansen waardoor er voortdurend een achterstand is op het zelfde moment op verschillende terreinen (kans op goede woning, kans op goede school, kans op werk, kans op gezondheid)

Kinderen uit kansarme gezinnen zijn in wezen geen andere kinderen. Elk van hen is uniek, even gevarieerd als andere kinderen. Alleen brengt hun maatschappelijke positie en achtergrond mee dat ze risico's lopen die anderen niet kennen. De kans is groot dat ze uit de boot vallen ook in armoede blijven hangen.

De derde wereld is een uitdrukking voor arme landen in het Zuiden. Het zijn ontwikkelingslanden in bijvoorbeeld Afrika of Zuid-Amerika. De vierde wereld is een uitdrukking voor de armoede in ons midden, in het westen. De term 'de vierde wereld' is geen negatieve term zo van 'die arme sukkelaars'. Het is een positieve naam want het zijn de armen zelf die bij Vierde Wereldverenigingen samenkomen. Je kunt bij een Vierde Wereldvereniging informatie krijgen en steun. Je kunt er fiere mensen ontmoeten die zich bewust zijn van hun situatie en samen strijden voor meer rechtvaardigheid. Het is een antwoord op de sociale uitsluiting die veel mensen in armoede ervaren.

PS. Weet je waar de eerste en de tweede wereld voor staan?

De eerste wereld is het kapitalistische westen en de tweede wereld was de tegenhanger, de communistische landen in het oosten.

Geboren worden in een kansrijk of in een kansarm gezin. Het volgende stripverhaal presenteert het op een blaadje:

Dit is Richard.
Zijn ouders zijn
best rijk.

Dit is Paula. Haar
ouders zijn niet
zo rijk.

Richards huis is warm en droog. Zijn kast
zit vol boeken. De ijskast zit vol voedsel.

Paula's huis zit vol mensen. Dat is het
zowat. Er is lawaai. Het is er vochtig.
Paula is vaak ziek.

Richards ouders doen alles voor hun kind

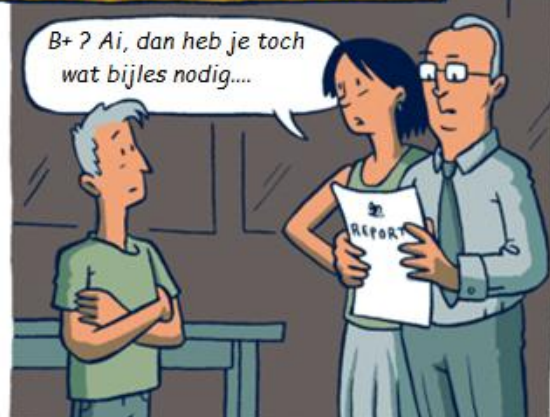
Richard gaat naar een goede school met leuke leerlingen. De leraren houden van hun job.

Op Paula's school zijn er grote klassen. De school heeft geldgebrek. De leraren zijn moe van de stress.

Zo kunnen we begrijpen dat van Richard veel verwacht wordt....

... en dat van Paula iets minder verwacht wordt.

Misschien gelooft Richard wel dat hij het **verdient**, dat alles hem lukt. Dat hij het aan zichzelf te danken heeft...

En misschien leert Paula wel 'haar plaats kennen'.

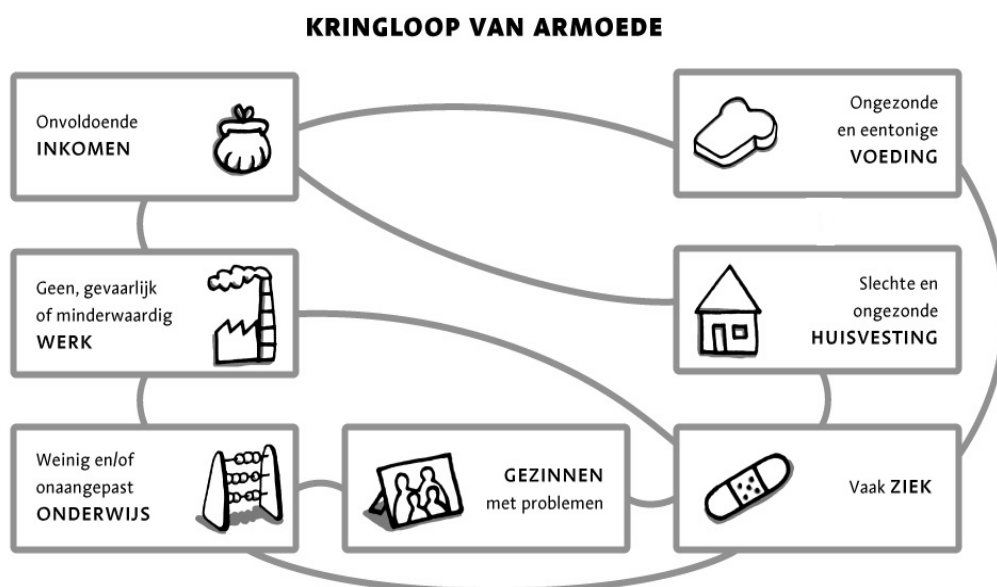

5. Kringloop van de armoede

Armoede wordt vaak enkel en alleen verbonden met 'een tekort aan geld'. Dit is maar een stuk van de waarheid. In de meeste gevallen is armoede een ingewikkeld kluwen of spinnenweb. Je kunt moeilijk zeggen 'daar ligt het nu aan'. Armoede is COMPLEX. Daarom is de oorzaak van armoede van vele factoren afhankelijk.

Is er een begin? Was het je slechte start in een ongezondhuis met werkloze ouders? Of was het probleem dat je geen diploma hebt? Was het probleem dat je geen rijbewijs hebt en dus geen job kon vinden? Of was het..

Al die oorzaken zijn samengevat in de zogenaamde 'kringloop van de armoede'.

Kun je vanuit de documentaire 'Arm Vlaanderen' voorbeelden geven van deze kringloop?

Enkele voorbeelden:

- Slechte huisvesting maakt dat je ziek wordt. Medicatie is duur.
- Als je ziek bent kun je niet werken en geen geld verdienen.
- Als je ziek bent kun je niet naar school, minder kans op een diploma.
- Als je geen diploma hebt kun je moeilijk een job vinden.

Vanuit welke invalshoek (huisvesting, opleiding enz.) je ook kijkt, telkens zie je verschillende problemen opduiken. De kringloop van de armoede kan je vergelijken met dominoblokjes. Als er één omvalt, volgen ze allemaal.

Probeer de elementen van de kringloop van de armoede terug te vinden in dit verhaal van Sandy. Onderstreep ze met een verschillende kleur.

Sandy is geboren in 1989 in een oude sociale woonwijk. In de stad noemen ze de wijk "Sarajevo". De voorgevel van de woning: een deur en twee vensters. Per drie woningen is er een poortje voorzien. Langs daar kan iedereen de achterkant bereiken. Dat geeft natuurlijk af en toe problemen, want je moet de tuin van de buurman betreden om in je eigen tuin te komen. Het huis is te klein om er met zes te wonen. De muren zijn vochtig, de vloer is van slechte kwaliteit en moeilijk te onderhouden.

Sandy is vaak ziek. Maar medicatie kost veel. Perdolan of een pijnstiller moet dan helpen. Moeder weet wel dat het OCMW kan bijspringen om de kosten te betalen. Ze houdt de sociaal assistenten echter liever buiten omdat ze vreest dat de kinderen dan zullen geplaatst worden. Moeder verbleef zelf een groot deel van haar jeugd in een instelling. Ze trouwde op haar achttiende en werd al heel snel zwanger.

Moeder noemde haar Sandy, zoals in de film Grease met Olivia Newton John en John Travolta. Misschien droomde ze voor haar een mooie toekomst in de showbiss...

Sandy hangt veel rond in de buurt met haar broers en zus. Het is trouwens beter vader niet te veel voor de voeten te lopen. Sinds hij voor de zoveelste keer zijn werk verloor, is hij vaak agressief. Als ongeschoolde arbeider is het niet gemakkelijk om een job te vinden.

Naar de kleuterklas is Sandy niet gegaan. Die ligt veel te ver uit de buurt. Omdat de kleren die zij droeg soms niet erg fris roken, kreeg ze in de lagere school vlug De achterkant van de kleerkast is nu eenmaal beschimmeld en krijg die geur maar uit je kledij. Zelfs al wast moeder nog zo veel, het lukt maar niet.

In vergelijking met de andere kinderen in de klas was Sandy een stuk kleiner: veel verse groenten en fruit komen er thuis niet op tafel. Je weet zeker niet wat dat kost, zegt moeder altijd. Bovendien houdt Sandy zich graag ook wat weggedoken en klein, want zij voelt wel dat zij anders is. Over thuis, vertelt zij niet veel en eens de ouders van haar vriendinnen weten waar ze woont, wordt ze niet meer uitgenodigd op verjaardagsfeestjes.

Alleen in de eigen buurt, met haar kameraden voelt ze zich goed. Daar kan ze tonen wat ze waard is. Ze maken samen veel plezier.

Sandy heeft gevoel voor humor en altijd staat ze klaar om een handje toe te steken. Iedereen in de wijk apprecieert haar daarvoor.

Op school gaat het met Sandy niet goed. Ze heeft te veel zorgen en kan zich niet concentreren op de lessen. De uitleg over internet en de vakantie-uitstappen interesseren haar niet.

Maar de leerkracht zorgt voor wat bijlessen en laat haar elk jaar overgaan. Want Sandy is een stille, brave meid, al is haar huistaak niet

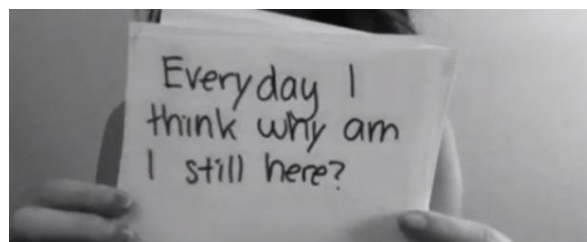
vaak gemaakt...

Thuis helpt Sandy met wat klusjes want vader drinkt meer en meer. Ze is heel handig en het is dan ook logisch dat ze er voor kiest om een beroep te leren.

Het CLB vindt dat trouwens het beste voor haar, al blijkt tot ieders verwondering uit de testen dat Sandy een hoog IQ heeft. Werken in de verzorging ziet ze echter zelf goed zitten. Mensen helpen heeft ze thuis geleerd. Bovendien wil ze ver weg van de saaie schoolbanken.

Wanneer ze op een dag thuiskomt, slaat vader de boel aan diggelen. Moeder zet hem buiten. De rust keert weer. Na een paar maanden neemt moeder een nieuwe vriend in huis. De nieuwe vriend is echter vooral geïnteresseerd in het inkomen van moeder, zodat moeder in het zwart links en recht wat bijklust om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen.

Sandy kan het niet langer aan. Zij is bijna 17 en hopeloos verliefd op Johan, een stoere bink die twee straten verder woont in de wijk.

Sandy wordt zwanger en gaat inwonen bij Johan en zijn moeder. Ze bevalt twee maand te vroeg van een schat van een baby. Britney noemen ze hun dochter, naar de zangeres,...

6. Organisaties voor het tegenverhaal

OCMW

In elke gemeente/stad in Vlaanderen is een OCMW. Als je problemen hebt kun je daar altijd om informatie en bijstand vragen. Soms kunnen ze bemiddelen bij het afbetalen van schulden en kunnen ze je doorverwijzen naar informatie voor sociale maaltijden, voedselpakketten of een sociale woning. Het OCMW is vanuit de overheid het middel om direct de mensen in armoede te helpen.

Moeders voor Moeders

Uit de documentaire 'Arm Vlaanderen' werd al duidelijk dat er meer organisaties zijn. In Antwerpen bestaat 'Moeders voor moeders'.

Wekelijks deelt deze vzw voedselpakketten uit aan honderden gezinnen. Naast voeding kunnen moeders allerlei materiële hulp bekomen voor hun kinderen zoals kinderkleding, verzorgingsmateriaal, babymateriaal enz. De VZW stelt bovendien verschillende diensten ter beschikking zoals de resto-bébé, waar de allerkleinsten twee maal per week een badje en een warme maaltijd kunnen krijgen.

Uniek bij hen (en ook wel wat omstreden) is hun vondelingen luik. Moeders die radeloos zijn omdat ze niet voor hun baby kunnen zorgen, kunnen het daar anoniem achterlaten. Gelukkig wordt de schuif niet vaak gebruikt maar als het wordt gebruikt dan vaak door tienermama's.

Mensen helpen mensen

In Aalst is begin jaren 80 carnavalskeizer Kamiel Sergant begonnen met hulp aan kansarmen uit de streek. Na meer dan 20 jaar heeft de ereburger van de stad Aalst zich omringd met tal van vrijwilligers en hebben deze zich verenigd in de vzw Mensen helpen Mensen.

Kleding, speelgoed en voedselpakketten zijn het begin van een daadwerkelijke hulp, vooral op de rechteroever van de stad Aalst, waar in sommige wijken veel inwoners het moeilijk hebben.

Een 500-tal voedselpakketten worden elke week uitgedeeld. En dit zonder financiële steun van de overheid. En zonder personeelskosten want iedereen werkt volledig gratis en uit vrije wil.

Welzijnschakels

welzijnsschakels

ELKE SCHAKEL TELT

Welzijnschakels is een Vlaamse organisatie met wel 130 plaatselijke afdelingen. Zij hebben een mooi uitgangspunt: 'Elke mens verdient respect en heeft basisrechten in onze samenleving. Daarom bieden we kansen aan mensen die uitsluiting ervaren door armoede of afkomst. Dit gebeurt terwijl we elkaar ontmoeten in de eigen buurt...tijdens huisbezoeken of persoonlijke contacten bij groepsactiviteiten waarin we genieten en leren van elkaar wanneer we praktische steun bieden als we in gesprek gaan met het OCMW, de huisvestingsmaatschappij, scholen, huisdokters, verenigingen,... als we samen actie voeren voor de toegang tot goede huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, arbeid, vrijetijdsbesteding... Het is door onze hoofden bij elkaar te steken en ons recht als mens op te eisen, dat er misschien eindelijk eens een punt kan gezet worden aan de discriminatie en de ongelijkheid die ieder van ons ervaart.'

Protestants Sociaal Centrum

In Brussel en Antwerpen vind je een Protestants Sociaal Centrum. Ze hebben een waaier aan verschillende activiteiten : voedselbank, 2de hands klerenwinkel, taallessen, inloophuizen voor gezelligheid of informatie en groepsbijeenkomsten. Interessant is om te lezen vanuit welke overtuiging zij het centrum hebben opgericht:

De visie die van meet af aan door het PSC gedragen werd en nog steeds bepalend is, is gebaseerd op de Bijbel.

Jezus leert ons dat wij onze naaste of medemens lief moeten hebben als onszelf. Dat betekent dat wij bereid moeten zijn ons te laten storen door het appel dat armgemaakte en armgeraakte mensen op ons doen. Het waarnemen van de nood is duidelijk verbonden met compassie, met geraakt worden en zich betrokken weten.

Vanuit het geloof dat alle mensen beeldragers zijn van één Schepper en daarom allen recht hebben op een waardig bestaan, willen wij strijden tegen het onrecht dat mensen wordt aangedaan en dit samen met hen. Empowerment en emancipatie zijn daarom

belangrijke principes binnen het PSC zowel voor de bezoekers als de medewerkers en diegenen die het PSC steunen.

Zoals Jezus het opneemt voor de zwaksten in de door Romeinen en tempel gedirigeerde samenleving van zijn tijd, bv kleine bijdrage van een weduwe belangrijker vond dan de grote gift van een rijke, zo willen wij ook aan de zwaksten laten zien, dat zij en hun bijdrage aan de maatschappij van belang zijn. Meewerken aan het opbouwen van zelfvertrouwen en mondigheid van armgemaakte en armgeraakte mensen is een methode om aan dit belang te werken binnen het PSC. Zo leren we mensen om te vissen in plaats van hen vissen te geven.

Hij leert ons ook dat indien iemand je vraagt één mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem op. Als wij iemand praktisch niet verder kunnen helpen is het de uitdaging om hem niet aan zijn lot over te laten, maar er voor hem te zijn en te blijven. Presentie is daarom één van de kernwoorden binnen het PSC.

Zoals God het onrecht dat zijn volk in Egypte werd aangedaan niet kon verdragen, maar zijn volk bevrijde uit de slavernij, zo komen we ook in het PSC op voor recht en vrede, voor bevrijding. Metterdaad en als het nodig is ook met het Woord!

Zelf op zoek

Nu heb je veel organisaties leren kennen. Misschien is bij jou in de buurt wel een andere organisatie actief. Ga op het internet op zoek en schrijf hier welke organisatie je hebt ontdekt en wat zij doen.

De organisatie die ik heb gevonden is _____

Hun activiteiten zijn de volgende _____

7. Bijbel en armoede

Dankzegging

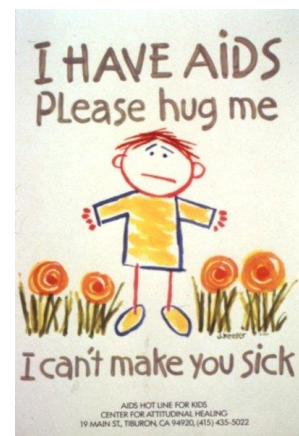
*Ik was kansarm
en weet niet waarom.
Ik werd verstoten -
uit schaamte liep ik krom.
Ik was eenzaam -
niemand had mij lief.
Ik was ziek -
met wonden heel erg diep.
Ik voelde me naakt en koud als steen,
er groeide een muur rond me heen.
Mensen van daad -
zij namen het voor mij op,
zij spraken, beslisten en vormden een raad.
Eén van hen greep naar de teugels,
de anderen sprongen in het gerei,
ze werkten en deden - hielpen elkander in de beugel
en legden mijn hart
en mijn ziel weer vrij.*

Ingeborg Boonen

Misschien zie je in deze tekst een verbinding met woorden van Jezus?
In **Matheüs 25** horen we over Jezus zeggen:

34 Dan zal de Mensenzoon tegen de mensen aan zijn rechterkant zeggen: 'Kom, de nieuwe wereld is voor jullie. Want mijn Vader heeft het echte geluk voor jullie bestemd. 35 Want toen ik honger had, gaven jullie mij te eten. Toen ik dorst had, gaven jullie mij te drinken. Toen ik een vreemdeling was, namen jullie mij in huis. 36 Toen ik naakt was, gaven jullie mij kleren. Toen ik ziek was, zochten jullie mij op. Toen ik gevangen was, kwamen jullie naar mij toe.'
37 Dan zullen die goede mensen zeggen: 'Maar Heer, wanneer is dat gebeurd? Wanneer had u honger en gaven we u te eten? Wanneer had u dorst en gaven we u te drinken? 38 Wanneer was u een vreemdeling en namen wij u in huis? Wanneer was u naakt en gaven we u kleren? 39 Wanneer was u ziek of gevangen, en kwamen wij naar u toe?'
40 Dan zal de Mensenzoon tegen hen zeggen: 'Luister goed naar mijn woorden: Elke keer dat jullie iets goeds deden voor één van de minste gelovigen die hier naast mij staan, deed je iets goeds voor mij.'

Een God van armen

In het Oude Testament zien we keer op keer hoe God zich het lot van armen en zwakken aantrekt. Hij geeft zijn volk zelfs bijzondere wetten waarin de onderlinge zorg is vastgelegd. Een voorbeeld vinden we in **Leviticus 19:9-10**.

Als jullie koren maaien, mogen jullie niet tot aan de rand van de akker maaien. En als er na de oogst nog koren blijft liggen, mogen jullie dat niet oprapen. Bij de druivenoogst mogen jullie maar één keer druiven plukken, de druiven die na het plukken op de grond gevallen zijn, moeten jullie laten liggen. Want alles wat blijft liggen, is voor de arme mensen en de vreemdelingen. Ik ben de Heer, jullie God.

Een ander voorbeeld is uit **Jesaja 58: 6-8**

Nee, ik wil dat het heel anders gaat! Jullie moeten niet alleen vasten, jullie moeten meer doen. Bevrijd mensen die gevangen zitten, maak hun boeien los. Laat alle slaven vrij. Zorg dat niemand meer onderdrukt wordt. Deel je brood met mensen die honger hebben. Geef arme mensen een plek in je huis. Geef kleren aan mensen die naakt zijn. Zorg goed voor de mensen om je heen! Als je dat doet, dan zul je echt gelukkig zijn. Je zult lijken op de zon die stralend opkomt in de ochtend.

Ook in het Nieuwe Testament wordt deze lijn van zorgen voor elkaar doorgetrokken. **Marcus 12: 28-31**

Wat is van alle geboden het belangrijkste gebod?

Jezus antwoordde:

Het voornaamste is:

'Hoor Israël, De Heer, onze God, is de enige Heer; heb de Heer uw God lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht.

Het op een na belangrijkste is dit:

Heb uw naaste lief als uzelf.

Er zijn geen geboden belangrijker dan deze.

God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf!!

Je ontmoet God, zegt de joodse denker Levinas, in het gelaat van de ander. In iedere mens die jou aanspreekt, een beroep op je doet is God aanwezig. In de ontmoeting van mens tot mens. In het appel dat van het gelaat van de ander uitgaat